

ZAMONAVIY MAKTABDA SINIF RAHBARINING FAOLIYAT TIZIMI**G'ulomova Xulkar Furqat qizi****Toshkent viloyati Bo'ka tumani 27-ixtisoslashtirilgan
davlat umumta'lim maktab boshlang'ich
sinf o'qituvchisi- KIUT talabasi 2-kurs
<https://doi.org/10.5281/zenodo.7856635>**

Annotatsiya: Ushbu maqolada sinf rahbarining ish faoliyat tizimi, pedagogik mahorati, o'qituvchi va o'quvchi bilan ishlash tartibi haqida yoritib berishga harakat qilindi.

Kalit so'zlari: Tarbiya, sinf, o'quvchi, ta'lim-tarbiya, metod

Har bir inson hayotida har tomonlama bilim, aql-zakovat, ichki madaniyat, asosiy harakatga aylanishi kerak. Bu ustuvorlik tasodifan tanlanmagan: bu yuksak bilimli, jismonan sog'lom, hayotning turli jabhalarida ishlay oladigan, ijobiy qarash va e'tiqodni shakllantira oladigan, ma'lum fuqarolik pozitsiyalarini shakllantira oladigan, xayoliy va haqiqiy qadriyatlarni qaror toptiradigan insonlardir. Jamiyatda ro'y berayotgan o'zgarishlar nafaqat odamlarning ongi va psixologiyasiga, balki insonning undagi mavqeiga ham tobora ko'proq ta'sir ko'rsatmoqda. Shuning uchun alohida masalalarni emas, balki ta'lim bilan bog'liq muammolarning butun majmuasini hal qilish zarurati paydo bo'ldi, shuning uchun keyingi yillarda sinf rahbarining funksiyalari tubdan mohiyati o'zgarib bormoqda. "Zamonaviy milliy ta'lim ideali - bu yuksak axloqiy, ijodiy, Vatan taqdirini o'zinikidek qabul qiladi, o'z mamlakatining buguni va kelajagi uchun mas'uliyatni his qiladi. Sinf jamoasi bilan ishlash: sinf o'quvchilari bilan ishonchli munosabatlarni o'rnatish va mustahkamlash, ular uchun kattalar bo'lish, jamiyatda xulq-atvor namunalarini o'rnatish, bularning barchasiga erishiladi. Har bir muammo sinf o'qituvchisi tomonidan vazifaga aylantirilganda, uning uchun muhim hayotiy muammolarni hal qilishda (sinf doshlari yoki o'qituvchilari bilan munosabatlarni o'rnatish, kasb tanlash, oliy ta'limni tashkil etish va keyingi ishga joylashish, o'quv natijalari va boshqalar) talabani qo'llab-quvvatlash. ular birgalikda qaror qabul qilishga urinayotgan o'quvchi; Darsda fan o'qituvchilari bilan ishlash: - ta'limning asosiy masalalari bo'yicha pedagogik xodimlarning fikr va talablari birligini shakllantirishga qaratilgan sinf rahbarining fan o'qituvchilari bilan muntazam maslahatlashuvlari; - fan o'qituvchilari va o'qituvchilar o'rtasidagi ziddiyatlarning oldini olish va hal qilish. - o'quvchilarning ota-onalari yoki ularning qonuniy vakillari bilan ishlash: ota-onalarni maktabning borishi haqida muntazam ravishda xabardor qilish va ularning o'quvchilarining muammolari, butun sinf hayoti haqida; o'quvchilarning ota-onalariga yoki ularning qonuniy vakillariga yordam ko'rsatish ta'lim jarayoni ishtirokchilari o'rtasidagi munosabatlarni tartibga solishda: - o'quvchilar, ularning ota-onalari yoki qonuniy vakillari, maktab ma'muriyati va fan o'qituvchilari; Ta'lim jarayonini dasturlash ta'lim subyektlari - o'quvchilar, o'qituvchilar, ota-onalarning birgalikdagi faoliyatidir. Jamoa ishi! Sir emaski, hozirgi davrda zamonaviy jamiyatda mamlakat ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida ijobiy tendentsiyalar mavjud bo'lishiga qaramay, jamiyat, ayniqsa, yosh avlod chuqur ma'naviy-axloqiy inqirozni boshdan kechirmoqda. Uning ko'lami shundan iboratki, uning namoyon bo'lishini tavsiflovchi bir qator ko'rsatkichlarga ko'ra (giyohvandlik, o'z joniga qasd qilishning tarqalishi, alkogol va tamaki iste'mol qilish ko'lami, voyaga etmaganlar o'rtasidagi abortlar soni, ijtimoiy yetimlarning soni, jamiyatdagi zo'ravonlik, jamiyatning orqaga qaytarilmas ma'naviy, axloqiy va jismoniy tanazzul yoqasiga yaqinlashmoqda. Oila va sinf rahbari o'rtasidagi o'zaro munosabatlar o'zaro ishonch va hurmat, qo'llab-quvvatlash va yordam, bir-

biriga nisbatan sabr-toqat va bag'rikenglik tamoyillariga asoslanishi kerak. O'quvchilarni pedagogik qo'llab-quvvatlashni malakali ravishda amalga oshirish kerak, bu nafaqat o'qituvchining sodir bo'layotgan voqealarning mohiyati to'g'risida bilishidan, balki ota-onalarning ochiq pedagogik ta'limidan ham iborat. rahbari o'quvchilar bilan birgalikda g'oyalarni ilgari suradi, bolalarni ijodiy kayfiyat bilan to'ldirishga harakat qiladi. Tadbir senariysi birgalikda tuziladi, guruhning ijodiy yo'nalishi bo'lmagan barcha a'zolari jalb qilinadi, ular maslahat bilan yordam beradi. Ko'ngillilar otryadini tashkil etish, mehnat desantlari, guruh va litsey va kollejlarni ijtimoiy hayotida, sport va dam olish tadbirlarida ishtirok etish, bularning barchasi jamoani shakllantirishga yordam beradi. Sinf rahbari esa guruhdagi ahillik, hayajon, sport ruhi tufayli barcha tadbirlarning ashaddiy muxlisi, murabbiyi va ishtirokchisiga aylanadi. Uyg'unlik, o'zaro tushunish, barcha sa'y-harakatlarda muvaffaqiyatga erishish uchun tizimni tashkil etuvchi quyidagi tarkibiy qismlarni o'z ichiga olgan zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish tavsiya etiladi: diagnostika, maqsadni belgilash, loyihalash, qurish, tashkiliy va faoliyat komponenti, nazorat va boshqaruv komponenti. O'qituvchi bugun kelajakni yaratuvchi ijodkor: o'zining va boshqa avlodlarning kelajagini, uning qanday bo'lishi uning kundalik mehnatiga bog'liq. Tashkilotchi pozitsiyasidan sinf rahbari sinf jamoasini birlashtirish, darsdan tashqari, darsdan tashqari mashg'ulotlarni tashkil etish, ziddiyatli vaziyatlarning oldini olish va boshqalar bilan shug'ullanadi. Koordinatorning vazifasi sinf o'qituvchisi kompetentsiyasining yangi jihatini ta'kidlaydi: u butun pedagogik jamoaning ishini muvofiqlashtiradi va uning harakat traektoriyasini belgilash huquqiga ega. Shuningdek, koordinator darajasida sinf o'qituvchisi, aslida va ma'noda, bolaning manfaatlari uchun barcha mumkin bo'lgan ta'lim resurslarining integratori sifatida ishlaydi. Kommunikator sifatida sinf o'qituvchisi ta'lim jarayonining barcha asosiy ishtirokchilarining uyg'un muloqotiga e'tibor qaratadi: axir, bu nafaqat o'qituvchilar jamoasi yoki o'quvchilar jamoasi, balki oila. Ta'lim - bu o'qituvchiga o'rgatish mumkin bo'lgan va amalga oshirish orqali muvaffaqiyatga erishish kafolatlangan muayyan harakatlar va operatsiyalar majmui emas, balki o'qituvchi o'zi qurishi, maqsadlarini belgilashi, uni qadriyatlar bilan to'ldirishi, usullar va vositalarni tanlashi kerak bo'lgan faoliyatdir. Zamonaviy sinf rahbarining faoliyati ta'lim muassasasi ta'lim tizimining eng muhim bo'g'ini, o'quvchilarga individual yondashuvni amalga oshirishning asosiy mexanizmidir. Zero, jahon hamjamiyati, davlat, ota-onalar ta'lim muassasasi oldiga har bir bolani maksimal darajada rivojlantirish, uning o'ziga xosligini saqlab qolish, iste'dodini yuzaga chiqarish hamda ma'naviy, aqliy normal faoliyat yuritishi uchun shart-sharoit yaratishni qo'ygan zamonaviy vazifadir. Sinf rahbari o'z sinfidagi o'quvchilarning kundalik hayoti va faoliyatini bashorat qiladi, tahlil qiladi, tashkil qiladi, hamkorlik qiladi, nazorat qiladi. Zamonaviy sinf rahbari o'z faoliyatida nafaqat ma'lum tarbiyaviy ish shakllaridan foydalanadi, balki o'z amaliyotida talabalar jamoasi bilan ishlashning yangi shakllarini ham o'z ichiga oladi. Pedagogik vaziyatdan kelib chiqib ish shakllari belgilanadi. Shakllarning soni cheksizdir: suhbatlar, munozaralar, o'yinlar, musobaqalar, sayohatlar va ekskursiyalar, musobaqalar, ijtimoiy foydali va ijodiy ish, badiiy-estetik faoliyat, rolli o'yinlar va boshqalar. So'nggi paytlarda tarbiyaviy ishning quyidagi shakllari keng tarqaldi: Ommaviy ma'ruza – g'ayrioddiy misollar, faktlar bilan yorqin ma'lumotlarga to'la ma'ruza, bu sizga ko'rib chiqilayotgan hodisa yoki hodisaga munosabatni "ta'kidlash" imkonini beradi. Mikrofonni ochish – o'quvchilar jamoat hayotidagi voqealarni muhokama qilish uchun taklif qilinadi. O'z faoliyati texnologiyasiga ega

bo'lgan haqiqiy sinf o'qituvchisi har bir o'quvchida o'ziga xos shaxsni ko'rishni biladigan dono pedagogdir; har bir o'quvchini pedagogik diagnostika asosida chuqur o'rganadi, u bilan munosabatlarni uyg'unlashtiradi, o'quvchiga yo'naltirilgan yondashuvga asoslangan bolalar jamoasini shakllantirishga xizmat qiladi. Sinf rahbari bolalar bilan birgalikda ularning qiziqishlari, qobiliyatlari, istaklarini hisobga olgan holda sinfning ta'lim tizimini loyihalashtiradi, ota-onalar bilan muloqot qiladi, atrof-muhitning etnik-madaniy sharoitlarini hisobga oladi. Hozirgi vaqtda sinf rahbari zamon talabi bilan hamnafas bo'lib, uslubiy va psixologik jihatdan bilimdon, tarbiyaviy ish nazariyasi va metodologiyasini yaxshi biladi, mehnat qonunchiligini yaxshi biladi, shuningdek, asosiy me'yoriy hujjatlar bilan ishlashni biladi. Sinf rahbari zamonaviy yoshlarni qiziqtirgan masalalar bilan qiziqadi, yangi axborot texnologiyalarini o'rganadi. Bundan tashqari, sinf rahbari o'zi yashayotgan va ishlayotgan shaharning infratuzilmasini yaxshi biladi, bu darsdan tashqari mashg'ulotlarni tashkil etishga yordam beradi.

References:

1. Ziyomuxammedov B., Abdullaeva Sh. «Pedagogika». T.: 2000.
2. Ismailova Z. Tarbiyaviy ishlarni tashkil etish metodikasi. T.: 2006.
3. Mahkamov M. «Bo'lajak tarbiyachilarning pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirish» nomzodlik dissertatsiyasi. T., 2005.
4. Mavlonova R., B. Normurodova, N. Rahmonqulova, Tarbiyaviy ishlar metodikasi. - T.: "Tib-kitob", 2010.
5. Ortiqov N.O., Jo'rayev A.J. Maktab, oila va jamoatchilik hamkorligi kengashi. T.: "O'qituvchi", 1989.
6. Мансурова, Г. Р. (2022). ВЛИЯНИЕ «Я-КОНЦЕПЦИИ» НА КОММУНИКАТИВНЫЙ ПРОЦЕСС ЛИЧНОСТИ. Central Asian Academic Journal of Scientific Research, 2(4), 169-173z
7. Бобаева, З. М. РАЗВИТИЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ИДЕЙ В ЭПОХУ ВОЗРОЖДЕНИЯ ВОСТОКА Бобаева Зиёдахон Махамаджон кизи, магистрант.
8. Бобаева, З. М. (2021). ФОРМИРОВАНИЕ ТОЛЕРАНТНОСТИ У ШКОЛЬНИКОВ В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ ЭТНОКУЛЬТУРЫ РАЗЛИЧНЫХ НАРОДОВ. In Диалог культур и толерантность общения (pp. 66-71).
9. Мансурова, Г. Р. (2022). ОСОБЕННОСТИ Я-КОНЦЕПЦИИ ЛИЧНОСТИ ПРОЯВЛЯЮЩИЕСЯ В ИНТЕРНЕТ-КОММУНИКАЦИИ. Ученый XXI века, (5-1 (86)), 52-5
10. Бобаева, З. М. (2023). ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ЛОГИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ И ПУТИ ЕГО РАЗВИТИЯ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ. Экономика и социум, (1-1 (104)), 183-191.